

ביאורים ועיונים ב'דבר מלכות' | פרשת וישב

|| || || || עולם מוכן לגאולה || || || ||

ב' דרגות בהכנת העולם (ס"ב ואילך). אמנם רוב השיחה הוא חלקה הסיפורי אודות בירור העולם ובירורה של צרפת. אך במהלכה משובצים קטעים מעמיקים על משמעותה של הכנת העולם לגאולה.

כיום העולם מתנהל בסדר של משפיע ומקבל, ויש מקומות שבהם יש יותר גילוי אלקות, תורה מצוות וחסידות (כמו 770) והרי הם בבחינת משפיע, ומקומות שבהם לא מאירה אלקות, ומצד עצמם אין בהם תורה מצוות וחסידות (כמו צרפת), וצריך להביא לשם את האור האלקי ממקום אחר (כמו שליח המגיע מ-770 לצרפת ומביא עמו את כל ההשפעות).

אך לעתיד לבוא כשיתגלה עצמותו יתברך והעולם כולו יהיה דירה לו יתברך בתחתונים היינו שבכל הנבראים יהיה נרגש שעצמותו ית' הוא המהווה אותם, הנה גילוי זה יהיה בשווה בכל הנבראים כולם. שהרי עצמותו יתברך נמצא בכל מקום בשווה, והוא הוא המהווה את כולם בשווה. וכדברי כ"ק אד"ש מה"מ בשיחות אחרות שהקדושה של אבן השתי' (שבה ניכר בגלוי כח העצמות המהווה אותה) תתפשט בכל העולם כולו.¹

לכן אף שבדרך כלל בעבודתו של היהודי הוא אכן מתייחס ל-770 כמשפיע ולצרפת כמקבלת ההשפעה הבאה מ-770, אך בעבודת ההכנה לגאולה צריכה להיות גישה עמוקה יותר, לגלות שצרפת מצד עצמה מגלה אלקות, כיון שעצמותו

(4) ובסגנון דתורת החסידות. שעתה העבודה היא בבחינת הגילויים, שלכן יש בזה חילוק בין עליון ותחתון משפיע ומקבל. ולעתידי יהיה גילוי העצמות שבכל מקום בשווה.

תמצית השיחה ומושגים מרכזיים

סיום עבודת הביירוים (ס"א ואילך). **צרפת** (ס"ד ואילך). בתורת החסידות מבואר שמטרת עבודת היהודי בקיום המצוות בדברים גשמיים, ועסקו בעניני העולם בכלל, היא בכדי להגיע לניצוצות הקדושה המצויים בדברים הגשמיים, לבררם מהרע לזככם ולהעלותם, על ידי שימוש נכון בדברים גשמיים לקיום המצוות ולעבודת ה'. המקובלים נקבו מספר של רפ"ח ניצוצות הנמצאים בעולם, וכאשר יושלם בירורם תבוא הגאולה האמיתית (כמבואר בתניא פרק לז, ובמקומות שצויינו בשיחה).

בשיחות של התקופה האחרונה בכלל, חוזר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ומדגיש שכל הדברים עליהם נאמר שהגאולה תלויה בהם - תשובה, הפצת המעיינות וכיו"ב, הכל כבר הושלם. ובשיחות של חודש כסלו תשנ"ב (ש"פ ויצא וש"פ וישלח) מתמקד בנושא של עבודת הביירוים, ושוב ושוב חוזר ומדגיש שעבודת הביירוים אף היא הסתיימה, ועל כן הגאולה צריכה לבוא תיכף ומיד.

בשיחתנו שנאמרה לקראת סיומו של חודש כסלו מקדיש ביאור ארוך לקביעה זו, שהעולם כולו כבר מבורר ומוכן לגאולה. וכדוגמה מרכזית לכך מביא את מדינת צרפת שבה ניתן לראות בבירור את המהפך הרוחני שהתחולל בה.

[כבר בשבוע שלפני כן בש"פ וישלח הזכיר בקצרה את ענינה של מדינת צרפת בהכנה לגאולה, ובשיחתנו זהו אחד הנושאים המרכזיים].

משיח עוסקות בנושא האם וכיצד בני ישראל סיימו את עבודתם בבירור העולם.

ובהתבוננות נוספת, אפשר למצוא את השאלה והתשובה הנ"ל בשיחה זו בתחילתה, במילים מעט שונות אך בתוכן זהה. כי המדרש מדבר על הגלות בצורתה החיצונית, שעבוד בשבעים אומות, ובשיחה מבואר תוכנה הפנימי של הגלות והפיזור בין האומות שהוא לצורך בירור הניצוצות.

ועל פי זה שאלת ישראל "כבר נשבע הקב"ה שהוא משעבדנו בשבעים אומות", תתפרש שהרי צריך לברר את הניצוצות של השבעים אומות כולם, וזוהי בדיק השאלה שבתחילת השיחה "הרי הגאולה תלויה בכך שכל העולם יהיה מוכן לכך... בבירור של אומות העולם בכל הארצות".

ועל כך עונה אד"ש מה"מ ב' תשובות:

א. כאשר יהודי מתיישב במקום מסויים ומקיים בו תורה ומצוות הרי הוא בהנהגתו הטובה מעלה את המקום כולו. וזוהי ממש תשובת מלך המשיח שבמדרש "אחד מכם גולה לברבריה ואחד מכם גולה לסמטריה ואני מעלה עליכם כאילו גליתם כולם", שמספיק יהודי אחד במדינה שלמה כדי להכין את כולה לגאולה (כמבואר בסעיפים ב-ג).

ב. "המלכות הזאת" - מדינת צרפת, בה תלוי בירורו של כל העולם. ובבירורה של צרפת מתברר העולם כולו (כמבואר בשיחה סעיף ד והלאה).

לחדודי. היכן יש אזכור בשיחתנו לפרשת השבוע?

לחביבותא דמלתא

את הפסוק בשיר השירים "קול דודי הנה זה בא" מפרש המדרש רבה על אתר "זה מלך המשיח". כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אגד את הפסוק והמדרש למשפט אחד "הנה זה מלך המשיח בא", המשפט המפורסם של הנבואה העיקרית.

המשכו של המדרש פחות מפורסם:

קול דודי הנה זה בא זה מלך המשיח. בשעה שהוא אומר לישראל בחדש הזה אתם נגאלין, אומרים לו היאך אנו נגאלין ולא כבר נשבע הקדוש ברוך הוא שהוא משעבדנו בשבעים אומות. והוא משיבן שתי תשובות ואומר להן אחד מכם גולה לברבריה ואחד מכם גולה לסמטריה דומה כמו שגליתם כולם. ולא עוד אלא שהמלכות הזו מכתבת טירוניא מכל העולם, מכל אומה ואומה כותי אחד או חבר אחד בא ומשעבד בכם כגון ששעבדתם בהם כל אומתם וכאילו נשתעבדתם בשבעים אומות ובחדש הזה אתם נגאלין. הדא הוא דכתיב החודש הזה לכם ראש חדשים.

המדרש מתאר את התגלות משיח קודם הגאולה, משיח מבשר לישראל על הגאולה שמגיעה בקרוב ממש, אך הגלות הפנימית כה קשה שישראל מתקשים לקבל את דבריו, "היאך אנו נגאלין".

אנו יודעים שכעת אנו אוחזים בתקופה זו, משיח נגלה ובישר לישראל הגיע זמן גאולתכם. דברי המדרש החלו להתגשם. אז היכן היא שאלת עם ישראל ותשובתו של משיח?

בכמה מקומות בתורת החסידות מצוטט המדרש הנ"ל, "אחד מכם גולה לברבריא" וכו', ומבואר שמשמעותו הפנימית עוסקת בשליחות היהודי בבירור הניצוצות בעולם, על ידי כל יהודי הגולה לכל מקום.

לפי ביאור זה מוכן, ששאלת בני ישראל ותשובתו של

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

יתברך נמצא גם בה². ולכן צרפת בגימטריה 770, להורות ששניהם אותו ענין³.

נקודה זו - של גילוי העצמות המגלה בכל פרט בכריאה שמציאותו מעצמותו ית' - נתבארה באותו חודש כסלו תשנ"ב כמה פעמים, הן בדב"מ דש"פ ויצא, והן במאמרים שיצאו לאור ליי"ט כסלו וחנוכה (נדפסו בסה"מ מלוקט ו). עיי"ש.

2) אולי זו הסיבה לדבר פלא לכאורה, שלאורך השיחה אודות המהפכה הרוחנית הגדולה שהתחוללה בצרפת, מדגיש בעיקר את הישיבה תומכי תמימים ע"ד כליובאוויטש (ועד"ז בש"פ וישלח שמזכיר ענין זה בקיצור, גם מדגיש את הישיבה דוקא) ושכצפת התיישבו בה יהודים לומדי תורה ומקיימי מצוות. אף שלכאורה היה לו להזכיר בעיקר את השלוחים ובתי חב"ד ומוסדות כיו"ב שענינם הפצת היהדות והפצת המעיינות ולהם מתייחסת המהפכה הגדולה.

וכנראה הסיבה הפשוטה לכך, כיון שבית חב"ד מתייחס למקום בו הוא נמצא כמקום נחות הזקוק לקבל השפעה ממקום אחר (770), אך ישיבה נותנת למקום בו היא נמצאת משמעות של מקום תורה עצמאי.

ולכן גם כשמזכיר בשיחה אודות הפצת המעיינות, הדגש הוא (לא שהמעיינות הגיעו גם לצרפת, אלא) שמצרפת גופא מפיצים מעיינות במקומות אחרים. להדגיש שצרפת נעשית מקור וע"ד 770.

וכנראה זוהי גם ההדגשה בשיחות שהישיבה היא "ע"ד כליובאוויטש", היינו שצרפת נעשית כמו ליובאוויטש ממש, וע"ד המבואר בשיחתנו שצרפת בגימטריה 770.

3) וע"פ הנ"ל בהערה קודמת, נמצא שאלו הם ב' דרגות ב-770 עצמו. שבזמן הזה שהעבודה היא בסדר של גילויים, ו-770 הוא בבחינת משפיע, היחס ל-770 כמקום שיש בו שלימות הגילויים וממנו לוקחים הגילויים למקומות אחרים. אך בעומק יותר ענינו האמיתי של 770 שבו נמצא עצמותו ית', וע"ד מקום המקדש ואבן השתי'.

[וע"ד המבואר בדב"מ ש"פ תולדות ב' ענינים במשיח. שמצד הגילויים ה"ה בחי' היחידה, שלימות בגילויים. ובעומק יותר 'אמיתת ענינו של משיח' שהוא דבר אחד עם עצמות א"ס. ודו"ק.]

מהלך השיחה

עולם מוכן לגאולה

פותח בשאלת ה"אחרים שואלים", כיצד רואים שהעולם כיום מוכן לגאולה יותר מהדורות הקודמים (ס"א).

מקדים ומבאר ענין בירור הניצוצות שזהו על ידי שיהודים מגיעים למקום מסויים ומתיישבים בו ומתנהגים על פי הוראות התורה בהתאם למנהגי המקום, ומבאר שתי דרגות בפעולה במקום (ס"ב). ועל פי זה מסכם ועונה שכיון שבדורנו נמצאים יהודים בכל פינה בעולם, הרי העולם כולו כבר מוכן לגאולה (ס"ג).

המהפכה הצרפתית

מבאר שאת הענין הנ"ל רואים באופן מיוחד בצרפת, שע"פ הנביא יש לה קשר מיוחד לסיום הגלות, וצ"ל מהו (ס"ד):

ומאריך בסיפורה של צרפת: מספר שבדורו של אדה"ז ולאחריו מדינת צרפת היתה תוקף הקליפה של פריקת עול (ס"ה). מוסיף ומספר שבדורנו השתנה מצב זה מן הקצה אל הקצה, שהמקום נהפך למרכז ומקור שממנו מפיצים מעיינות (ס"ו). ומבאר שהכח לכך הגיע מרבתינו נשיאינו שבקרו בצרפת, ובעיקר משמונה השנים בהם שהה כ"ק אד"ש מה"מ בצרפת ועבד עבודתו (ס"ז).

והביאור שמאחורי הדברים: חוזר ומבאר שתי הדרגות בבירור העולם (לעיל ס"ב) ומראה כיצד יש בצרפת שתי דרגות אלו (ס"ח).

ועל פי זה מסכם ומבאר מדוע צרפת היא ההכנה האחרונה לגאולה (ס"ט).

לפרסם את הניסים

מספר על הנס שהתחולל בקשר עם ההמנון

הצרפתי (ס"י). מבאר שפרסום הניסים נוגע לזירוז הגאולה בפועל (ס"יא). וההוראה לפועל לעסוק בפרסום הניסים שהקב"ה עושה בזמננו, במיוחד בהתוועדויות של ימי חנוכה (ס"ב).

מכבד באמירת "לחיים" לאורחים שהגיעו מצרפת (ס"ג). ויהי רצון שיבוא משיח עליו נאמר "פרצת" (ס"ד).

מושגים בשיחה

אזלת לקרתא הלך בנימוסיה (ס"ב). כאשר הנך הולך לעיר - התנהג במנהגיה ונימוסיה. כאשר המלאכים באו לביתו של אברהם הם אכלו כבני אדם, כאשר משה עלה לשמים לא אכל כמלאך. כאשר יהודי נמצא במדינה מסויימת בגלות, הוא נוהג במנהגי המקום (המותרים על פי תורה) וכך מברר את הניצוצות הנמצאים שם.

בירור וזיכוך בדרך מלמטה למעלה (ס"ב ואילך). ישנם שני אופנים בזיכוך העולם. אופן ראשון שיהודי מתעסק רק בעניני קדושה, לומד ומתפלל, והאור האלקי שהוא ממשיך לעולם מברר ומזכך אותו. זהו אופן של בירור מלמעלה למטה הוא מתעלה בעולמות העליונים, ומשם ממשיך אור שיאיר למטה. כמובן באופן זה אין זה משנה באיזה מקום היהודי נמצא, התורה היא אותה תורה בכל מקום, והוא אינו צריך לדבר בשפת המקום ולנהוג במנהגי המקום. ויתירה מזו, הוא כלל לא צריך להיות באותו מקום כדי לפעול בו. לכן עבודתו של אדמו"ר הזקן ברוסיה פעלה בבירור בדרך מלמעלה"ט בצרפת (כמוזכר בס"ז בשיחה).

באופן השני היהודי מתעסק בעניני העולם, סוחר בשוק ומסתובב בין האומות, והנהגותיו עם העולם ואומות העולם הם על פי התורה, והוא פועל על סביבתו שתלך גם היא בדרך התורה, זהו בירור וזיכוך בדרך מלמטה למעלה. הוא יורד לעולם ומעלה אותו אל הקב"ה. כמובן באופן

זה ישנם הבדלים בין מקום אחד לחבירו, לפי חילוקי תכונות המקום ואנשי המקום, כמבואר בשיחתנו באריכות.

הבנין של המשך תער"ב (ס"ז). 'המשך תער"ב' הוא סדרה ארוכה של מאמרים שנאמרו על ידי אדמו"ר הרש"ב במשך השנים תער"ב-תרע"ו. המבנה הכללי של ה'המשך' סודר על ידי אדמו"ר הרש"ב בהיותו במענטאן שבצרפת.

צרפת בגימטריה 770 (ס"ח). בשיחה ב' ביאורים במשמעות הגימטריה 770. בביאור הא' 770 מורה על שלימות בירור העולם, ובביאור הב' 770 מורה על ביתו של נשיא דורנו המקור דהפצת המעיינות. ב' ביאורים אלו מקבילים לב' הדרגות בהכנת העולם לגאולה שנתבארו בשיחה.

מציאותו מעצמותו (ס"ח). בכל סדר השתלשלות נרגש האמת שהוא יתברך ממציא כל נמצא. רק בעולם התחתון יש הרגשה שמציאותו מעצמותו, הוא המציא את עצמו. אדמו"ר הזקן (אגרת הקודש ס"כ) מבאר שזהו בגלל הקשר המיוחד שיש לעולם הזה עם עצמותו ית', כיון שרק הקב"ה שהוא באמת מציאותו מעצמותו, יכול לתת לעולמנו את ההרגשה של מציאותו מעצמותו.

בפשטות, ההרגשה של מציאותו מעצמותו היא ההעלם וההסתור הכי גדול על אלקות. אך חסידות מגלה כיצד הרגשה זו מקורה בחיבור הכי אמיתי לעצמותו יתברך.

בשיחה זו דוגמה לכך שכל מנהגי העולם, גם אלו שנראים למנגדים לעניני קדושה, מציאותם האמיתית היא עצמותו ית', ולכן ליהודי יש את הכח לנצל את מנהגים אלו לעניני קדושה.

הא בהא תליא (ס"ח). זה תלוי בזה. הביאור הא' שצרפת היא שלימות הבירור, והביאור הב' שצרפת היא כמו 770 קשורים זה לזה.
